

Ilis animals ch'èn vegnids sajettads durant la chatscha sin capricorns vegnan mesirads exactamain e registrads digitalmain dals guardiaselvaschinas chantunals.

FOTOGRAFIA UFFIZI DA CHATSCHA E PESTGA DAL GRISCHUN

La creschientscha annuala da las cornas dal capricorn è bain visibla grazia al cunfin dals rintgs annuals. La grondezza dals rintgs è in indicatur da las relaziuns da viver dal singul animal.

Las temperaturas primavaunas influenzeschan la vitalitad dal capricorn

■ **(cc) La midada dal clima fa evidentamain bain al capricorn: temperaturas primavaunas pli chaudas, la marschauna che cumenza pli baud e la purschida da nutriment ch'è tras quai meglra favuriseschan la creschientscha da las cornas da l'animal da vopna dal Grischun.** Quests connex ha in team internaziunal da perscrutaders sut la direcziun dad *Ulf Büntgen* e da *Kurt Bollmann* da l'Institut federal per la perscrutaziun da guaud, naiv e cuntrada WSL preschentà per l'emprima giada en in'analisa. Il team da perscrutaders ha pudì sa basar sin ina collecziun da datas unica e da blers onns da l'Uffizi da chatscha e pestga dal Grischun.

Ina gruppa interdisciplinara da perscrutaders dal WSL ha duvrà la metoda da l'analisa dals rintgs annuals per examinar la creschientscha annuala da las cornas dal capricorn (capra ibex). Cun quest «archiv dal clima» natiral han pudì vegnir sclerids per l'emprima giada connex tranter las cundiziuns climaticas en regiuns grondas e da las chadainas da nutriment localas. Ilis resultats mussan che la creschientscha annuala da las cornas

dal capricorn è vegnida influenzada oravant tut da las midadas da las temperaturas primavaunas en Europa.

L'analisa d'otg populaziuns da capri-

corns en las Alps dal Grischun ha mussà che la «oscillaziun da l'atlantic dal nord» (aria che vegn da l'atlantic dal nord) ha ina spezia d'in effect sincronisand sin la

creschientscha annuala da las cornas dals capricorns che vivan en differents lieus ed en differents autezzas. Sche las temperaturas tranter il mars ed il matg èn pli

chaudas, cumenza la marschauna pli baud ed i dat ina meglra purschida da nutriment. La qualitad e la quantitad da l'erva e da las ervinas alpinas èn la finala responsablas per la creschientscha e per la vitalitad dals capricorns.

Ilis scenziads han examinà sur 42 000 creschientschas annualas individualas da las cornas da passa 8000 capricorns. Quai è stà pussaivel grazia ad ina collecziun da datas unica che tanscha enavos nuninterruttamain fin l'onn 1964. Ella è il resultat da las prelevaziuns ch'èn vegnidas controlladas permanentamain da l'Uffizi da chatscha e pestga dal Grischun. Dapi l'introducziun da la chatscha sin capricorns l'onn 1977 vegn mintga animal che vegn sajettà mesirà exactamain dals guardiaselvaschinas chantunals. Sur ilis onns è uschia vegnidas rimnadas datas da passa 20 000 capricorns e chaurascapricorn. Questas datas pussibiliteschan enconuschientschas unicis dal connex tranter las cundiziuns climaticas en regiuns grondas, la disponibladad da nutriment e la vitalitad da questa spezia d'animals protegida.

Il «retg da las muntognas» è en Svizra ina spezia d'animals protegida che vegn regulada dapi l'onn 1977 cun ina chatscha speziala.